

Lauku sētā ligzdojošie putni

Lauku sētā ligzdojošo putnu monitoringā iekļautas parastākās un vieglāk nosakāmās 12 sugas. Šīs sugas ir bezdelīga, mājas čurkste, svīre, baltā cielava, pelēkais mušķērājs, lielā zilīte, brūnā čakste, vārna, mājas strazds, mājas zvirbulis, lauku zvirbulis un dadzītis (ciglis). Visas tās ir tipiskas vai parastas ligzdotājas lauku sētā, kā arī bieži sastopamas un vienmērīgi izplatītas visā Latvijā. Tomēr vairāk nekā pusei no tām skaits Eiropā samazinās. Viena no šīm sugām – brūnā čakste – ir iekļauta Latvijas aizsargājamo sugu sarakstā. Vislielākos draudus šīm sugām rada lauksaimniecības intensifikācija. Visām monitoringā iekļautajām sugām ir svarīga loma kā bioloģiskās daudzveidības elementiem gan atsevišķā lauku sētā, gan Latvijas mērogā. Lielākajai daļai no tām ir arī ļoti praktiska nozīme – tās samazina dārzā kultūraugu kaitēkļu daudzumu, kā arī barojas ar nezāļu sēklām, ierobežojot to izplatību. Savukārt vārnas ligzdošana var palielināt lauku sētā ligzdojošo putnu daudzveidību, jo šīs sugas ligzdas izmanto vairākas putnu sugas, kuras pašas ligzdas neveido, piemēram, ausainā pūce un lauku piekūns.

Latvijā trūkst informācijas par bieži sastopamo sugu populāciju stāvokli, jo īpaši tādu sugu, kas ligzdo apdzīvotās vietās. Ņemot vērā šo sugu īpatņu samērā lielo skaitu, iegūtie dati varētu būt ļoti nozīmīgi, lai konstatētu, kādas izmaiņas skar sugas, kuru skaits Eiropā pēdējā laikā ir samazinājies. Tās ir 7 no 12 šajā monitoringā iekļautajām sugām: bezdelīga, mājas čurkste, pelēkais mušķērājs, brūnā čakste, mājas strazds un abu sugu zvirbuli. Piemēram, Latvijā parastas sugas – mājas strazda – skaits pēdējos gados trīs Eiropas valstīs – Lielbritānijā, Somijā un Dānijā – ir sarucis par trešdaļu! Monitoringa varētu būt viens veids, kā uzzināt par kādas pagaidām vēl parastas sugas skaita samazināšanos, censties izprast tās cēloņus un mēģināt tos novērst.

► Lauku sētā ligzdojošie putni

Izmantojamās metodes raksturojums

Novērojumu metode ir subjektīvi izvēlētā parauglaukumā ligzdojošo putnu sugu uzskaitē visā ligzdošanas sezonas laikā. Parauglaukuma robežas ir monitoringa dalībnieka dzīvesvietas – lauku sētas – robežas. Ligzdojošo putnu sugu uzskaitē ir šādi posmi:

- 1) vizuāli novēro putnu un nosaka tā sugu;
- 2) konstatē pazīmes, kas liecina, ka konkrētā suga parauglaukumā ligzdo, nevis uzturas tur caurceļojot vai ir neligzdojošs īpatnis;
- 3) nosaka konkrētas sugas ligzdojošo pāru skaitu.

Novērojumus par lauku sētā ligzdojošajām putnu sugām un to skaitu apkopo protokolā. Papildus informē arī par apsekoto lauku sētu – ēkām, mājdzīvniekiem, kokiem un apkārtnē esošajiem biotopiem.

Novērojuma vietas (parauglaukuma) izvēle dabā

Parauglaukums ietver vienu lauku sētu, kas ir uzskaišu dalībnieka dzīvesvieta. Par lauku sētu šajā monitoringā uzskata teritoriju, kurā ietilpst dzīvojamā māja, saimniecības ēkas, pagalms, augļu dārzs un koki vai koku grupas, kas pieguļ ēkām vai pagalmam. Parauglaukuma robežas nav konkrētajai saimniecībai piederošās zemes robežas! Par lauku sētu nevar uzskatīt privātmāju pilsētā vai ciematā, kā arī apbūvētu zemes gabalu mazdārziņu teritorijā.

Novērojumu veikšanas princips

Lai iegūtu kvalitatīvākus datus, novērojumus būtu vēlams uzsākt līdz ar ligzdošanas sezonas sākumu un turpināt līdz pirmā perējuma izvešanai. Visām 12 sugām kopumā tas ir laiks no aprīļa sākuma līdz augusta pirmās dekādes beigām. Vairumam no šīm sugām perēšanas ilgums ir aptuveni divas nedēļas, un mazuļi ligzdā uzturas vēl divas līdz trīs nedēļas; svīrei un vārnai – ilgāk. Mājas zvirbulis un vārns olas sāk dēt aprīļa sākumā; lielā zīlīte, mājas strazds un lauku zvirbulis – ap 20. aprīli; baltā cielava – maija sākumā; bezdelīga, mājas čurkste, pelēkais mušķērājs, brūnā čakste un dadzītis – ap 20. maiju; svīre – ap 10. jūniju. Visaktīvākie un līdz ar to arī vieglāk novērojami putni ir agros rītos un vakara stundās.

Metodes priekšrocības

Galvenā šīs metodes priekšrocība ir tā, ka monitoringa dalībnieks var veikt novērojumus savā dzīvesvietā (pagalmā). Nav īpaši jāpameklē kāds konkrēts biotops, kur jāmeklē monitoringa objekts. Lauku sētā ligzdojošos putnus ir viegli pamanīt, novērojumus var veikt, darot ikdienas darbus vai to starplaikā, – jebkurā novērotājam izdevīgā diennakts gaišajā laikā. Novērojumus var veikt samērā ilgā laika posmā – visu ligzdošanas sezonu, t.i. sākot ar ligzdas gatavošanu un beidzot ar mazuļu izvešanu. Nav nepieciešams pazīt putnu balsis. Lielākā daļa no monitoringā iekļautajām 12 sugām ir viegli nosakāmas un, uzkrājot nelielu pieredzi, atšķiramas, pat neizmantojot binokli.

Metodes nepilnības

Grūti varētu būt noteikt atsevišķas sugas (zvirbuļu un pelēkā mušķērāja), kā arī ligzdojošo pāru skaitu.

Galvenais šīs metodes trūkums ir parauglaukuma nenoteiktās robežas. Katrai lauku sētai ir daudz to raksturojošu parametru, kuri var mainīties plašā diapazonā, tāpēc arī lauku sētas robežas var dažādi interpretēt. Šīs nenoteiktības negatīvo ietekmi var mazināt, daudzus gadus atkārtoti novērojot tajās pašās viensētās,

Novērojuma mērķi

Iegūt datus par parastāko lauku sētā ligzdojošo putnu sugu sastāvu, skaitu un to ietekmējošiem faktoriem, kā arī sekot šo sugu skaita izmaiņām ilgākā laikā.

Nepieciešamā kvalifikācija

Nav nepieciešama īpaša kvalifikācija vai priekšzināšanas. Iemācīties pazīt lauku sētā ligzdojošo putnu monitoringā iekļautās 12 sugas var novērojumu veikšanas laikā, izmantojot sugu aprakstus metodikā.

Nepieciešamais inventārs

Novērojumu veikšanai nekāds speciāls aprīkojums nav vajadzīgs. Ja ir tāda iespēja, tad vēlams izmantot binokli. Tas var palīdzēt atšķirt vizuāli līdzīgās sugas. Papildus var izmantot jebkuru putnu noteicēju, piemēram, Latvijas Ornitoloģijas biedrības izdoto grāmatu "Latvijas lauku putni".

kur novērojumi uzsākti, turklāt nemainot nosacītā parauglaukuma robežas.

Darba drošība

Šajā monitoringā neprasa ziņas par ligzdas atrašanās vietu, pārējuma lielumu un sekmēm. Tāpēc, veicot novērojumus, nevajag kāpt kokos, uz ēkām, uz malkas grēdām un līdzīgās vietās, pakļaujot sevi riskam nokrist un gūt traumas.

Novērojumu veikšana

Sugas noteikšana

Bezdelīga ir slaidis zvirbuļa lieluma putns. Mugurpuse un krūšu josla tēraudzila, vēders balts, piere un zods sarkanbrūns. Svarīgākā pazīme, pēc kuras bezdelīgu atšķir no citām līdzīgām sugām (čurkstes un svīres), ir gara, dziļi šķelta aste. Lidojums ātrs un šaudīgs. Labprāt tup uz vadiem, antenām u.tml. vietās. Lauku sētā bezdelīgas parasti ligzdo iekštelpās – kūtīs, šķūņos u.c. ēkās. Ligzda būvēta no dubļiem ar sausu zāles stiebru piejaukumu. Ligzdai atklāta visa augšmala.

Mājas čurkste ir nedaudz mazāka par bezdelīgu. Ķermeņa virspuse tumša, bet muguras lejasdaļa (virsaste) ir balta. Labi pamanāmais baltais virsastes laukums ir svarīgākā pazīme, pēc kuras mājas čurksti atšķir no bezdelīgas un svīres. Vēders un krūtis baltas, aste nedaudz iešķelta. Lidojums lēns. Tāpat kā bezdelīga ligzdu būvē no dubļiem, taču atšķirībā no bezdelīgas čurkstes ligzda parasti ir pie ēku ārējām sienām, nevis iekštelpās. Ligzdai ir neliela ieeja pie augšmalas (bezdelīgas ligzdai vaļēja visa augšmala).

Svīre ir druknāka par čurksti un bezdelīgu. Viscaur melni brūna, izņemot nelielu gaišu laukumiņu uz zoda. Spārni gari, šauri un sirpjveida; lidojumā tos nekad nepieklauj ķermenim kā bezdelīga. Svīres barojas gaisā ar lidojošiem kukaiņiem. Ligzdošanas vietas tuvumā bieži var novērot šo putnu bariņus lidojam un raksturīgi klaiņgājām: "svīīī", "svīīī". Svīres nekad netup uz vadiem. Lauku sētās tās bieži ligzdo mājas strazdu būros (pēc tam, kad mājas strazdi savus mazuļus jau izveduši), arī pažobelēs, ēku spraugās un koku dobumos. Galvenā pazīme, pēc kuras svīri var atšķirt no bezdelīgas un čurkstes, ir viscaur tumšais apspalvojums.

Baltā cielava ir slaidis, pelēks putns ar melnbaltu galvu un garu asti. Pa zemi pārvietojas, ejot vai skrienot. Bieži šūpo asti. Kukaiņus ķer uz zemes vai lidojumā. Lauku sētā baltā cielava var ligzdot ēku spraugās, malkas grēdās, zaru kaudzēs, arī būrīšos.

Pelēkais mušķērājs ir zvirbuļa lieluma slaidis pelēkbrūns putns. Krūtis un vēders netīri balts. Rīkle un krūtis ar sīkām garensvītrīņām. Pelēko mušķērāju viegli pazīt pēc tam raksturīgās uzvedības: tupot zarā, tas ķermeni tur vertikāli (tup izslējies), pamanot kādu kukaini, strauji izlido no novērošanas vietas, noķer gaisā kukaini un atgriežas atpakaļ tupēšanas vietā. Uztraukumā šūpo asti, rausta spārnus, knišķina knābi. Lauku sētā tas parasti ligzdo sienu nišās, zem jumtiem, uz palodzēm u.c. līdzīgās vietās. Pelēko mušķērāju varētu sajaukt ar kādu no dārzā ligzdojošiem ļauķiem. Lai tos atšķirtu, jāpievērš uzmanība putna uzvedībai un tupēšanas pozai, jo ļauķiem nav raksturīgs iepriekš aprakstītais medību veids. Arī ligzdošanas vieta var būt viena no atšķiršanas pazīmēm, jo ļauķi parasti ligzdo krūmos vai garā zālē.

Lielā zīlīte ir visbiežāk sastopamā no visām zīlīšu sugām. Pēc raksturīgā izskata – melnās galvas, baltajiem vaigiem, dzeltenā vēdera ar melno joslu – to ir viegli atšķirt no citiem putniem. Lauku sētā lielā zīlīte parasti ligzdo dažāda veida dobumos un spraugās, labprāt arī būrīšos.

Brūnā čakste ir drukns, par mājas strazdu nedaudz mazāks

putns. Dzimumi savā starpā atšķiras. Tēviņam ir pelēka galva un virsaste, sarkanbrūna mugura, gaišāks vēders. Caur aci iet plata melna svītra. Mātīte ir mazāk spilgta – dažādas intensitātes brūnos toņos, arī acs svītra brūna, taču uz krūtīm un sāniem ir labi pamanāms zvīņveida zīmējums. Ja barības ir daudz, brūnā čakste veido uzkrājumus – lielus kukaiņus (sienāžus, vaboles), nelielus grauzējus un vārdes uzsprauž uz ērkšķiem vai asiem koku zariņiem. Raksturīga balss ir skaļa čakstināšana. Ligzdu parasti būvē dzeloņainu krūmu un koku zaros, arī žagaru kaudzēs.

Vārna ir drukns, masīvs pelēks putns ar melnu galvu, spārniem un asti. Ligzdu būvē gan skuju, gan lapu kokos, arī atsevišķi stāvošos kokos.

Mājas strazds ir par zvirbuli lielāks putns ar īsu asti, nosmailļotiem spārniem un samērā garu, smailu knābi. Apspalvojums melns, spīdīgs ar sīkiem gaišiem raibumiņiem. Knābis dzeltens. Dziedot plivina spārnus. Pa zemi pārvietojas soļojot. Sliēkas un kukaiņus bieži meklē, ar knābi paverot nelielas spraudziņas augsnē. Parasti ligzdo būrīšos vai dobumos. Lauku sētā var baroties un arī ligzdot pēc izskata līdzīgais melnais mežastrazds. No mājas strazda tas viegli atšķirams pēc pārvietošanās veida pa zemi – melnais mežastrazds pa zemi pārvietojas lecot, nevis soļojot.

Mājas zvirbulis ir neliels, drukns putns ar īsu, samērā resnu knābi. Dzimumi savā starpā atšķiras. Tēviņam galvas virspuse, vaigi un vēders pelēks, rīkle un krūtis melnas, mugura brūna ar tumšām svītrām. Mātīte pelēcīgi brūna. Ligzdo putnu būrīšos, dažādos dobumos, pažobelēs un stārķa ligzdas pamatā. Var sajaukt ar lauku zvirbuli. Galvenā atšķiršanas pazīme ir galvas krāsojums – pelēkā (mātītēm – pelēkbrūnā) galvas virsa un pelēkie vaigi.

Lauku zvirbulis ir neliels, drukns putns ar īsu, samērā resnu knābi. Dzimumi savā starpā līdzīgi. Galvas virsa un pakausis kastaņbrūns, vaigi balti ar melnu plankumu, zods un rīkle melna. Mugura tāpat kā mājas zvirbulim ir brūna ar tumšām svītrām. Ligzdo putnu būrīšos, dažādos dobumos, pažobelēs un stārķa ligzdas pamatā. Var sajaukt ar mājas zvirbuli. Galvenā atšķiršanas pazīme ir galvas krāsojums – kastaņbrūnā galvas virsa un baltie vaigi ar melno plankumu.

Dadzītis jeb **ciglis** ir zvirbuļa lieluma putns ar krāšņu apspalvojumu. Mugura brūna, krūtis un vēders balts. Uz melnajiem spārniem spilgti dzeltenī laukumi, kas labi redzami gan sakļautiem spārniem, gan lidojumā. Ļoti raksturīgs kontrastains melnbalti sarkans galvas zīmējums. Ligzdu būvē dažādos kokos, bieži – augļu kokos. Pamatbarība ir dažādas nezāļu sēklas, tāpēc bieži redzams barojamies nezāļu audzēs, taču mazuļus baro ar kukaiņiem.

Statusa noteikšana

Visām 12 monitoringā iekļautajām sugām lauku sēta ir piemērots ligzdošanas biotops, tāpēc, ja kāda no šīm sugām ir novērota lauku sētā, tad, visticamāk, tā tur ligzdo. Tomēr jāpievērš uzmanība situācijām, kas varētu liecināt, ka novērotie putni tikai caurceļo vai barojas lauku sētā. Tie ir gadījumi, kad putni redzami bariņos. Ligzdošanas sezonas sākumā šādi putni vēl tikai ceļo uz ligzdošanas vietām, savukārt ligzdošanas sezonas laikā novērotie bariņi var būt vēl neligzdojoši īpatņi. Arī atsevišķi novēroti putni var būt neligzdotāji, ja lauku sētā uzturas īslaicīgi un to uzvedība neliecina par ligzdošanu. Pazīmes, kas liecina par ligzdošanu, ir:

- 1) dziedāšana (teritoriāla uzvedība);
- 2) putni redzami ar ligzdas materiālu knābī vai būvējot ligzdu;
- 3) putni redzami ar barību knābī (baro mazuļus);

4) atrasta ligzda (šajā monitoringā ligzdas īpaši nav jāmeklē, lai netraucētu putnu ligzdošanu un nepakļautu sevi riskam gūt traumas);

5) redzami izvesti mazuļi.

Pēc jebkuras (arī tikai vienas) no iepriekš minētajām pazīmēm putnu var pieskaitīt pie ligzdotājiem. Nav jāvērtē ligzdošanas sekmes. Ja, piemēram, pelēkais mušķērājs sācis ligzdot, taču perējums tiek izpostīts, tas tik un tā uzskatāms par ligzdotāju.

Skaita noteikšana

“Skaitis” ir LIGZDOJOŠO PĀRU SKAITS, nevis novēroto putnu skaits.

Ligzdojošo pāru skaitu nosaka šādi:

- 1) redzēts viens attiecīgās sugas putns (tēviņš VAI mātīte) ► 1 pāris;
- 2) redzēti divi attiecīgās sugas putni – tēviņš UN mātīte (attiecas uz brūno čaksti un mājas zvirbuli) ► 1 pāris;
- 3) redzēti divi attiecīgās sugas putni (sugām, kurām dzimumi neatšķiras) ► 1 pāris;
- 4) redzēti divi attiecīgās sugas putni – divi tēviņi VAI divas mātītes (attiecas uz brūno čaksti un mājas zvirbuli) ► 2 pāri.

Tātad, lai iegūtu pāru skaitu sugām, kurām dzimumi neatšķiras, jāskaita VIENLAIKUS redzamie šīs sugas putni un jāizdala ar divi, piemēram, ja vienlaikus redzami astoņi lauku zvirbuli, tad tie ir četri pāri. Ja gaisā redzams barojamies piecu svīru bariņš (un zināms, ka tās ligzdo, piemēram, pagalmā izliktajos strazdu būros), tad tie ir trīs pāri. Ja reizē redzamas divas baltās cielavas, tad tas ir viens pāris.

Ligzdojošo pāru skaitu sugām, kurām atšķirami dzimumi (brūnajai čakstei un mājas zvirbulim), nosaka, skaitot VIENLAIKUS redzamos viena dzimuma īpatņus. Piemēram, ja vienlaikus redzami pieci mājas zvirbuļa tēviņi un trīs mātītes (kopā astoņi putni), tad tie ir pieci pāri.

Sugām, kurām ir labi pamanāmas un ērti novērojamas ligzdas – bezdelīgai un mājas čurkstei –, ligzdojošo pāru skaitu var noteikt, saskaitot ligzdas un pavērojot, cik no tām ir apdzīvotas.

Sešas no monitoringā iekļautajām 12 sugām labprāt ligzdo grupās, t.i., vairāku pāru ligzdas atrodas tuvu cita citai vai nelielā teritorijā (šajā gadījumā – lauku sētā). Šīs sugas ir svīre, bezdelīga, mājas čurkste, mājas strazds, mājas zvirbulis un lauku zvirbulis. Savukārt pārējās sešas sugas – baltā cielava, pelēkais mušķērājs, lielā zilīte, brūnā čakste, vārna un dadzītis – ir teritoriālas ligzdotājas. Tas nozīmē, ka tās aizņem noteiktu teritoriju un aizsargā to no citiem savas sugas īpatņiem. Nelielā lauku sētā bieži vien ligzdo tikai viens šo teritoriālo sugu pāris. Piemēram, speciāli lielās zilītes ligzdošanai paredzētos būrīšus nav vērts izlikt tuvāk par 50 m vienu no otra.

Ņemot vērā šo uzskaišu specifiku – novērojumu veikšanu savā dzīvesvietā, ligzdojošo pāru skaits nav jānovērtē vienā dienā. To var darīt ilgākā laika posmā un līdz ar to arī iegūt precīzākus datus. Piemēram, ja kādā dienā novēroti pieci lauku zvirbuli, bet pēc dažām dienām vienlaikus redzēti septiņi šīs sugas putni, tad ligzdojošo pāru skaitu par vienu pāri palielina. Tomēr jāņem vērā tas, ka vairākām sugām vienā ligzdošanas sezonas laikā ir vairāk par vienu perējumu. Zvirbuliņiem parasti ir trīs perējumi gadā, lielajai zilītei – divi līdz trīs, bezdelīgai, mājas čurkstei, baltajai cielavai un dadzītim – divi perējumi. Jauno putnu atšķiršana ir sarežģītāka un šajā metodikā nav aprakstīta. Tāpēc ligzdojošo pāru skaitu vēlamus noteikt līdz pirmā perējuma izvešanai, lai jaunos putnus nepieskaitītu pie ligzdojošajiem īpatņiem.

Novērojumu protokola aizpildīšanas metodika

Novērojumu protokolā jāizpilda visas tukšās vietas, norādot precīzu objekta skaitu. Protokolā ailes "Citas sugas", "Papildu ziņas" un "Lauku sētas plāns" aizpildīt nav obligāti. Taču ja ir vēlme to darīt, tad ailē "Citas sugas" var ierakstīt pārējās droši noteiktās sugas, kas ligzdoja lauku sētā, un to ligzdojošo pāru skaitu. Ailē "Papildu ziņas" var norādīt, piemēram, ligzdu atrašanās vietas (ja ir zināmas), kādus īpašus apstākļus, kas jāņem vērā par konkrēto lauku sētu, u.tml. ziņas. Vēlams uzzīmēt vienkāršu lauku sētas plānu, parādot ēku, koku un citu objektu novietojumu, kā arī norādīt aptuvenu lauku sētas (parauglaukuma) platību.

Bibliogrāfija

BirdLife International 2004. Birds in Europe: population estimates, trends and conservation status. Cambridge, UK: BirdLife International. (BirdLife Conservation Series No. 12).

LOB 1998. Latvijas lauku putni. Rīga.

LOB 2002. Latvijas meža putni. Rīga.

Martinsone S. 2002. Lauku sētā ligzdojošo putnu sugu sastāvs, skaits un to ietekmējošie faktori. Latvijas Universitāte, Rīga. Bakalaura darbs.

Priednieks J., Strazds M., Strazds A., Petriņš A. 1989. Latvijas ligzdojošo putnu atlants 1980-1984. Rīga: Zinātne.

Svensson L., Grant P.J., Mullarney K., Zetterstrom D. 1999. Collins Bird Guide. HarperCollins, London.

Sastādījusi Sintija Martinsone

Lauku sētā ligzdojošie putni

Novērojumu veic (vārds, uzvārds) .....

Adrese: ..... LV- .....

Tālrunis: ..... E-pasts: .....

Novērojumu veikšanas vietas adrese: māja ..... pagasts/lauku ter./pilsēta .....

rajons: ..... indrekss: LV-.....

Novērojumu periods no (dd.mm.gggg) ...../...../..... līdz (dd.mm.gggg) ...../...../.....

Lauku sētā	ir (cik?)	nav	
- atsevišķas ēkas	<input type="text"/>	☐	Attālums starp tālākajām ēkām ir ..... metri (soļi).
- dzīvžogs	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Tas ir ..... metrus (soļus) garš, no ..... (suga).
- koku rinda	<input type="text"/>	<input type="text"/>	Tā ir ..... metrus (soļus) gara, no ..... (suga).
- koki;	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- augļu koki;	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- ogu krūmi;	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- dekoratīvie krūmi.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- mēslu kaudze;	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- malkas grēdas (vai vaļēja malkas nojume);	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- būvmateriālu krāvumi;	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- zaru kaudze;	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- komposta kaudze;	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- dīķis (lauku sētas robežās).	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- izlikti strazdu būri,	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- izlikti zīlīšu būri,	<input type="text"/>	<input type="text"/>	
- izlikti citu putnu sugu būri.	<input type="text"/>	<input type="text"/>	..... (sugas).

Lauku sētai tuvākais

- mežs atrodas metru attālumā;
- ezers, dīķis atrodas metru attālumā;
- upe, strauts atrodas metru attālumā;
- purvs atrodas metru attālumā.

Ligzdoja

- bezdelīgas:	____	pāri,	- brūnās čakstes:	____	pāri,
- mājas čurkstes:	____	pāri,	- vārmas:	____	pāri,
- svīres:	____	pāri,	- mājas strazdi:	____	pāri,
- baltās cielavas:	____	pāri,	- mājas zvirbuļi:	____	pāri,
- pelēkie mušķērāji:	____	pāri,	- lauku zvirbuļi:	____	pāri,
- lielās zīlītes:	____	pāri,	- dadzīši (cigļi):	____	pāri.

Citas putnu sugas, kas ligzdoja lauku sētā: .....

.....

.....

Papildu ziņas: .....

.....

.....

.....

.....

Lauku sētā ligzdojošie putni

Lauku sētas (parauglaukuma) platība: .....

Lauku sētas (parauglaukuma) detalizēta shēma

